

TEXT: UMO
BILDER: CHRISTER
NUUTINEN

JAZZENS RÖTTER

NORD-AMERIKA

SLAVHANDELN
TILL NORDAMERIKA
UNDER 1600-1800-
TALEN.

AFRIKA

UNDER FÖRBUDSTIDEN
(1920-1933) VAR GANGSTRARNAS
LÖNNKROGAR VIKTIGA
ARBETSGIVARE FÖR
JAZZMUSIKERNA.

UNDER 1930- OCH 1940-
TALEN VAR JAZZEN I
FÖRSTA HAND DANSMUSIK.

INSPELNINGSTEKNOLOGIN
UTVECKLADES SÅ SMÅNINGOM.
TILL EN BÖRJAN KUNDE MAN
GÖRA 3,5 MINUT LÅNGA
INSPELNINGAR MED
DIREKTGRAVYR.

JAZZEN HAR SINA RÖTTER
FRAMFÖRALLT I DEN
VÄSTAFRIKANSKA DIATONISKA
OCH PENTATONISKA MUSIKEN.

I USA VAR SPECIELT DE KATOLSKA
OMRÅDENA GYNNSAMMA FÖR
UTVECKLINGEN AV SLAVARNAS EGEN
KULTUR, EFTERSOM DE VAR MER
TOLERANTA ÄN DE PROTESTANTISKA
OMRÅDENA.

NEW ORLEANS ANSES VARA JAZZENS
FÖDELSEPLATS, EFTERSOM STILEN
UTVECKLADES STARKT I DEN LOKALA
BEGRAVNINGSPROCESSIONSMUSIKEN
UNDER 1800-TALET.

VAD HÄNDER I JAZZEN?

MEN DET VET JU ALLA:
NÅGOT SLAGS DANS-
MUSIK SOM TUTAS MED
OVÄSENINSTRUMENT!

EN SANN
ESTET
UPSKATTAR
KLASSISKT!

"BLUE NOTE", DVS.
"BEKYMRADE NOT",
ÄR EN INFLUENS
FRÅN DEN ARABISKA
MUSIKEN UNDER
1500-TALET.

SNART ÄR
DET MIN
TUR!

RIVIGT
KOMP!

ENSEMBLESPEL BYGGER PÅ
DYNAMIK OCH VÄXELVERKAN:
NÄR NÅGON SPELAR ETT SOLO
DÄMPAR DE ANDRA OCH
SPELAR ENKLARE.

MODALITET: IMPROVISATIONEN
BYGGER MER PÅ SKALOR
ÄN PÅ ACKORD.

MÅLET ÄR ATT
FRIGÖRA SIG
FRÅN NOTERNA!

FRIHET!

JAZZ ÄR SVÅRT
ATT FÖRKLARA OCH
SKRIVA NER SOM
NOTER.

JAZZEN ÄR SOM ETT TELESKOP,
OCH EN STOR DEL AV ALL
ANNAN MUSIK PÅMINNER
OM ETT MIKROSKOP.

I RYTMERNA
DOMINERAR
SYNKOPERAD
SHUFFLE OCH
SWING, DVS.
RYTMISK "FEEL"!

KAMASI
WASHINGTON

STILAR OCH TYPER

DIXIELAND
UTVECKLADES
UNDER 1900-
TALET OCH
ANSES VARA
DEN FÖRSTA
JAZZSTILEN.

RAGTIME
SPELAS FRÄMST PÅ PIANO,
EN STIL SOM UPPSTOD UNDER
1890-TALET.

ELLA FITZGERALD
1917-1996

SWING JAZZMUSIK
ATT DANSA TILL,
T.EX. GLENN MILLER,
COUNT BASIE OCH
BENNY GOODMAN.

EN FAVORITSÅNGERSKA
SOM VANN TRETTON
GRAMMY.

FUSIONS-
JAZZ

KOMBINERAR ELEMENT FRÅN
OLIKA MUSIKSTILAR SOM POP
OCH ROCK. ANVÄNDER OFTA
ELEKTRISKA INSTRUMENT VID
SIDAN AV TRADITIONELLA
JAZZINSTRUMENT.

JOHN
COLTRANE
1926-1967

SAXOFONIST
OCH
KOMPOSITÖR

"GIANT
STEPS"
(1959)

"A LOVE
SUPREME"
(1965)

BEBOP SNABBT TEMPO,
KOMPLICERADE
ACKORDFÖLJDER
OCH RIVIG
IMPROVISATION.

LOUIS ARMSTRONG
"SATCHMO" 1901-1971

"WHAT A
WONDERFUL
WORLD!"

BIG BAND
SE SISTA
UPPSLAGET.

"KIND OF
BLUE"
(1959)

MILES DAVIS
1926-1991
TRUMPETIST OCH
KOMPOSITÖR

BILLIE
HOLIDAY
"LADY DAY"
1915-1959

SÅNGERSKA, VARS
INSPELNING
"STRANGE FRUIT"
PROTESTERADE MOT
RASISTISKA LYNCHNINGAR.

NU JAZZ / ELEKTROJAZZ
EN STIL SOM UPPKOM
UNDER 1990-TALET OCH
SOM BLANDAR IN
ELEKTRONISKA INFLUENSER.

DUKE
ELLINGTON
1899-1974

"MOOD
INDIGO"

KOMPOSITÖR, PIANIST
OCH ORKESTERDIRIGENT

TRUMPETIST, ORKESTERDIRIGENT OCH
KOMPOSITÖR.
UPPTRÄDDE SOM SOLIST MED UMO
I KULTURHUSET I HELSINGFÖRS ÅR 1982.

PIANIST OCH
KOMPOSITÖR
UPPTRÄDDE OFTA I TRIO
MED TRUMMOR OCH
KONTRABAS.

"SOPHISTICATED
LADY"

DIZZY GILLESPIE
1917-1993

COOL JAZZ
DÄMPAD OCH AVSPÄND
MUSIK, T.EX. STAN GETZ
OCH LENNIE TRISTANO.

BILL EVANS
1929-1980

JAZZEN KOMMER TILL FINLAND!

DEN 4.6.1926 KOMMER OCEANÅNGAREN ANDANIA PÅ BESÖK TILL FINLAND, MED 628 FINLÄNDSKA EMIGRANTER OCH EN ORKESTER MED NAMNET "ANDANIA YANKEES."

SAXOFONISTEN OCH KLARINETTISTEN WILFRED "TOMMY" TUOMIKOSKI IMPONERADE SPECIELLT PÅ DE SAMTIDA.

HAN KUNDE VERKLIGEN SPELA JAZZ!

ETT ANNAT VIKTIGT STEG I UTVECKLINGEN VAR GRUNDANDET AV DANSORKESTERN

DALLAPÉ

ÅR 1925. DALLAPÉ SPELADE "DRAGSPELSJAZZ", FOXTRÖT SOM HADE KOMMIT TILL FINLAND FRÅN BERLIN.

VAD GJORDE HAN JUST?

DET KALLAS VISSIT ATT IMPROVISERA?

TROR NI HAN KAN SPELA SAMMA SAK PÅ NYTT?

UMOS FÖDELSE

1957-1964

"OLD HOUSE JAZZ CLUB", DVS "GRÄVLINGSGRYTET" EN KLUBB GRUNDAD AV TRUMMISEN PEKKA MÄYRÄMÄKI, VAR EN VIKTIG SAMLINGSPLATS FÖR JAZZINTRESSERADE.

JAZZEN VAR EN KÄR HOBBY FÖR MANGA DANSMUSIKER.

1975

DEN FÖRSTA UMO SAMLAS FÖR ATT SPELA MUSIK AV HEIKKI SARMANTO.

ESKO LINNAVALLI 1941-1991

PIANIST, ARRANGÖR, UMOS GRUNDARE OCH FÖRSTA DIRIGENT.

1984

UMO BLIR EN PROFESSIONELL ORKESTER PÅ HELTID.

GÄSTSOLISTER:

DIZZY GILLESPIE, THAD JONES OCH NATALIE COLE.

1991

STATENS TONKONSTPRIS.

1996

EUROPATURNÉ TILLSAMMANS MED THE MANHATTAN TRANSFER

2014

EMMAPRIS FÖR SKIVAN "VILLE JA VALLE"

2015

UMO 40 ÅR.

2001

UMO JAZZ HOUSE GRUNDAS

2019

NAMNBYTE TILL UMO HELSINKI JAZZ ORCHESTRA EFTER ÄGARE, HELSINGFORS STAD.

BIG BANDETS ANATOMI

EXTRA:

SLAGVERK

VIKTIGA I
LATINORYTMER,
SOM SAMBA, RUMBA,
BOSSA NOVA OCH
SALSA.

CYMBALERNA
SLÅR
ÅNGA.

TRUMMOR

KONTRA-
BAS

EXTRA:
GITARR

ELGITARREN ÄR VIKTIG I MUSIK
MED SOUL, BLUES OCH ROCK-
INFLUENSER.

PIANO, TRUMMORNA OCH BAS
ÄR ORKESTERNS
"CENTRALVÄRME"
OCH STÅR FÖR GRUNDRYT MEN.

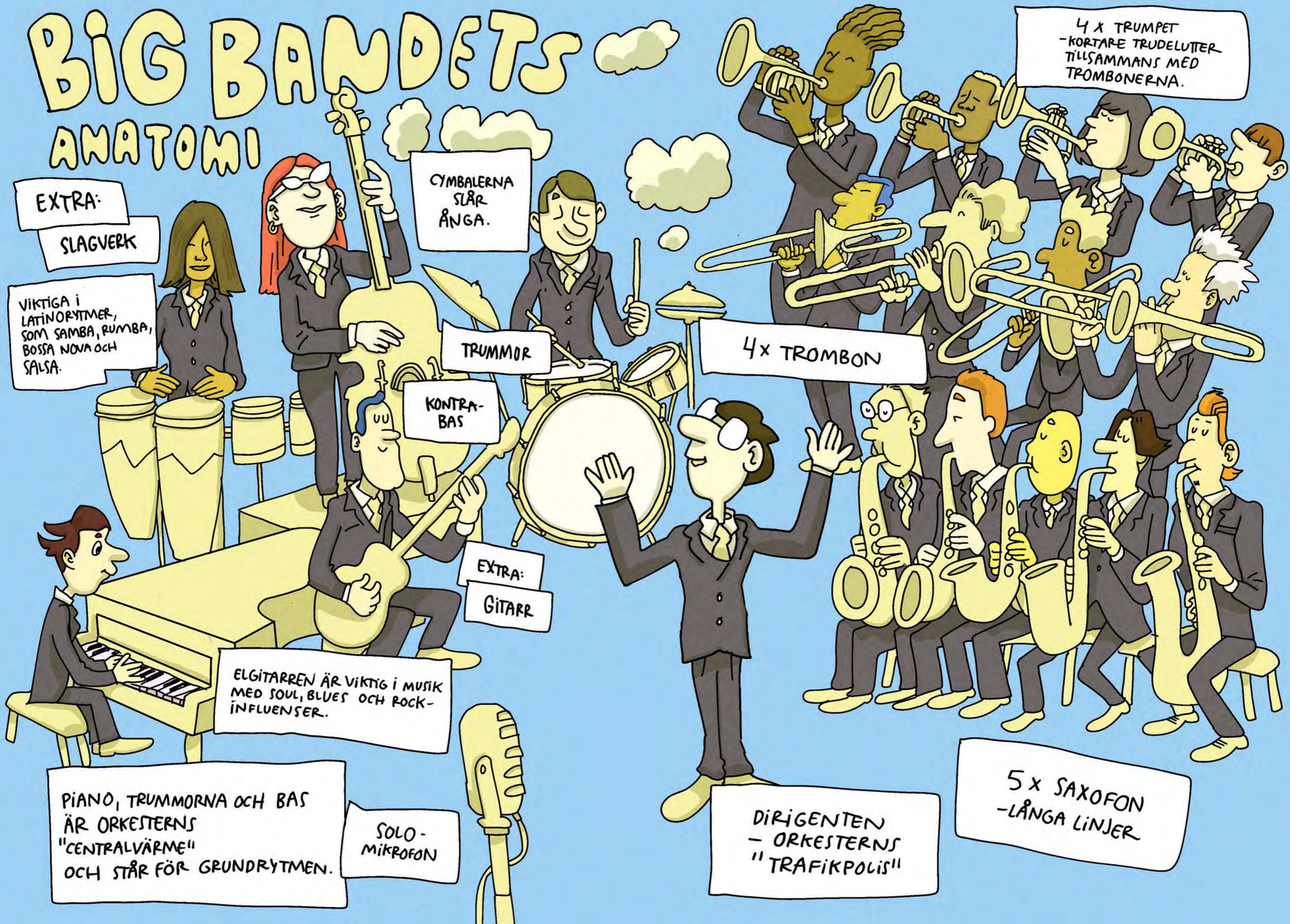
SOLO-
MIKROFON

DIRIGENTEN
- ORKESTERNS
"TRAFIKPOLIS"

5 x SAXOFON
- LÅNGA LINJER

4 x TROMBON

4 x TRUMPET
- KORTARE TRUDELUTER
TILLSAMMANS MED
TROMBONERNA.

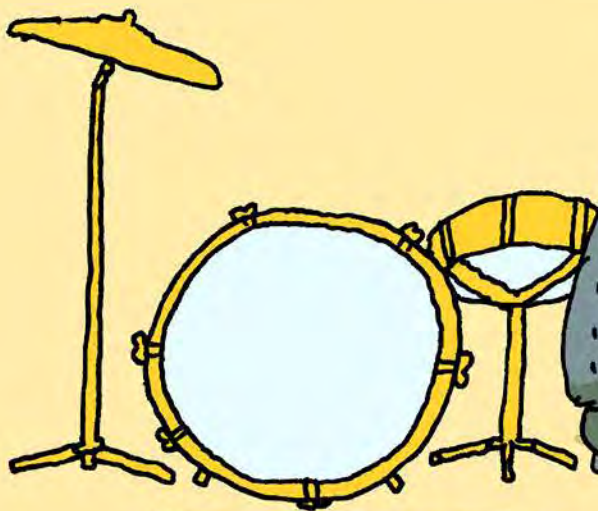

UMO, UMO HELSINKI JAZZ ORCHESTRA,
UUDEN MUSIIKIN ORKESTERI ...

KÄRT BARN HAR MÅNGA NAMN.
DU KAN ÄNDÅ KORT OCH GOTT
KALLA OSS FÖR UMO.

VI SPELAR JAZZ OCH NY MUSIK,
DVS. NYA STYCKEN SOM ÄR
SKRIVNA SPECIELLT FÖR OSS.

DESSUTOM SPELAR VI MÅNGA
OLIKA SLAGS RYTM MUSIK,
SOM SOUL OCH BLUES.

UMO HAR VARIT VERKSAM SEDAN 1975,
SPELAT IN ÖVER 50 SKIVOR OCH GJORT
TUSENTALS SPELNINGAR I FINLAND OCH
RESTEN AV VÄRLDEN.